

Kompensācijas zemju īpašniekiem nav sakārtotas arī citur

Diena

MATĪSS ARNICĀNS 13.07.07.

Par iespējām sabalansēt ekoloģiskās un saimnieciskās intereses Latvijas un līdz ar to arī visas Eiropas Savienības (ES) aizsargājamās teritorijās trešdien sprieda meža zemju īpašnieki un valsts institūciju pārstāvī. Konferencē daudz runāja par nepieciešamību sakārtot «negūtā labuma» kompensācijas mehānismu tiem īpašniekiem, kuriem liegumi un rezervāti traucē izvērst ekonomisku darbību. Šī problēma, kas esot aktuāla visā Eiropā, skar ne tikai mežiniekus bet arī citu zemju īpašniekus — vairāki šonedēļ sākuši vākt parakstus, lai rosinātu viņiem piederošo zemju izslēgšanu no Ķemeru nacionālā parka (ĶNP).

Pašlaik Latvijā ir 336 aizsargājamās teritorijas, un tās visas no 2004.gada ir pievienotas Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju *Natura 2000* tīklam. Starp tām liela daļa ir meža zemju, no kurām 14% pieder privātpašniekiem. Pēc Meža īpašnieku biedrības (MĪB) aplēsēm peļņa no koku platībām ligzumos un rezervātos, kuru nav iespējams gūt, ir vairāk nekā 200 miljoni latu, tādēļ šādām mežainām teritorijām valsts ir piedzējusī divu veidu kompensācijas — līdzvērtīgu zemes maiņu vai atlīdzību naudā, kas šajā gadā noteikta 4135 latī par hektāru. «Visumā šī summa ir liela, tomēr tā nav tirgus cena, ko īpašnieki gribētu saņemt,» uz-

sver MĪB izpilddirektors Arnis Muižnieks, piebilstot, ka ne visi uz to var pretendēt. Savukārt otrs kompensācijas veids vispār nedarbojas, jo valstij brīvu zemju nav. Kā *Dienai* jau iepriekš norādīja vides ministrs Raimonds Vējonis (ZZS), šī iemesla dēļ zemes maiņas iespēju drīzumā plānots vispār svītrot no likuma.

Tādējādi privātpašniekiem, uz kuru zemēm nav mežu, nebūs nekādas, pat teorētiskas iespējas saņemt kompensācijas. Jūnija beigās valdība nevēlēdamās radīt precedentu, ka nākotnē īpašnie-

ki varētu valstij prasīt atpirtk saimniecībā neizmantojamas zemes dabas liegumu teritorijās, noraidīja arī ierosinājumu par zemju izpirkšanu (Vides ministrija sākusī strādāt pie alternatīviem risinājumiem). To, ka «problēmas ar kompensācijām ir visām Eiropas valstīm» *Natura 2000* teritorijās, apstiprina konferences dalībnieks Tjerī Eskeils, kas pārstāv Eiropas zemes īpašnieku organizāciju. Viņš norāda, ka par šādām neizdarībām jāatbild valstu valdībām, kas dažās valstīs jau ir beidzies ar tiesāšanu. Nelielas kompensācijas par

teritoriju apsaimniekošanu gan ir iespējams saņemt no ES.

Negaidot atrisinājumu kompensāciju jautājumam, vairāki ĶNP zemju īpašnieki sākuši vākt parakstus, lai rosinātu savu zemju izslēgšanu no tā. «Aktivitāte ir augsta. Pirmajā dienā Lapmežciemā vien parakstījās 200 cilvēku,» stāsta Jūrmalas atbilstības biedrības valdes priekšsēdētājs Oskars Brambergs. Viņaprāt, parakstu būs pietiekami daudz, lai panāktu savu, neraugoties uz to, ka zemju izslēgšana ekonomisku apsvērumu dēļ nav iespējama, jo parks ietilpst *Natura*

2000 tīklā. Pašlaik tajā iekļauti 11% Latvijas teritorijas, kas ir krietni par daudz, pārmet O.Brambergs. Savukārt Eiropas Komisijas Vides ģenerāldirekcijas speciāliste Ilona Jepsena skaidro, ka «robežas ir noteiktas pēc sugām nepieciešamās platības». Piemēram, Spānijā noteikti 22%, bet Slovēnijā 30%. Tuvāko gadu laikā *Natura 2000* teritorijas pieaugs arī Latvijā, viņa atzīst, tomēr mierina, ka šīs teritorijas var tikt dzēstas, piemēram, kādam aizsargājamam putnam pamatot savu ligzdošanas vietu.♦